

SFs budgettale til budget 2027

Man skal huske at være ydmyg som lokalpolitiker, når kommunens budget skal lægges. Det er mange millioner kroner, vi jonglerer med. Men det er ikke bare tal i et regneark. Det er lærerne på vores børns skoler. Det er sosu'en, der kommer med mad til vores bedsteforældre. Det er bibliotekaren, der finder den 50 år gamle matematikbog af Freudenthal, som jeg har brugt uger på at lede forgæves efter online.

I årets forslag fra borgmesteren har vi på papiret et betydeligt råderum på næsten 200 mio. kr. Men samtidig står vi med et socialområde i økonomisk underskud, og der lægges op til besparelser på 1,375% af budgetterne for solidarisk at understøtte det. Oveni skal vi i år for alvor holde øje med serviceløftet – det løfte, regeringen har sat over kommunernes driftsudgifter.

SF er klar til at tage ansvar for et svært budget. Men vi mener ikke, at løsningen er at køre grønthøsteren hen over kommunen. For der er forskel på, hvor en besparelse rammer. Man kan ikke effektivisere omsorg i det uendelige. Vi kan ikke bare proppe flere elever i hver klasse. En sosu kan ikke blive ved med at løbe hurtigere mellem borgerne.

Vi skal turde tage politiske valg, også når vi skal spare.

Velfærd

At kæmpe for klima og velfærd er en kamp for at investere i fremtiden. Det er præcis det, vi skal gøre, når det er svært. Og i år bliver det svært.

Vi har, som næsten alle andre kommuner, et socialområde i åndenød. Aarhus skal være et godt sted at bo – for børn, unge, ældre og for borgere, der har brug for ekstra støtte. Socialområdet har brug for et løft i år. Og nok også næste år, og året efter. Det skal vi prioritere, for vi skal gribe dem, der falder, og støtte dem, der er ved at vælte. Vi har forslag til, hvordan vi styrker både trivslen for børn og unge, og til hvordan vi styrker socialområdet.

Men vi er ærgerlige over, at et nødvendigt løfte af socialområdet nu ser ud til at betyde massive besparelser på anden kernevelfærd. De løfte, vi giver med den ene hånd, ender vi med at tage igen med den anden. Vi mener ikke, at børnene og de ældre igen skal holde lige så hårdt for som alle andre områder. Derfor vil vi både finde det nødvendige løfte til socialområdet og omfordele en del af besparelserne væk fra børn, unge og ældre. Det kræver, at vi tør prioritere anderledes andre steder i kommunen.

For der er en tæt sammenhæng mellem den almindelige velfærd og de stigende udgifter på socialområdet. Hvis medarbejdere i dagtilbud og skoler ikke har tid til nærvær, øger vi risikoen for mistrivsel på længere sigt. Og hvis vi først griber ind, når et barn er faldet helt ud af skolen, er konsekvenserne både langt større for det enkelte menneske og langt dyrere for kommunen. Forebyggelse giver ikke nødvendigvis en besparelse i næste års regneark. Men det er sådan, vi sikrer, at færre får brug for indgribende hjælp senere.

På dagtilbudsområdet skal vi selvfølgelig leve op til loven om minimumsnormeringer. Men vores ambitioner skal række længere end lige præcis at overholde loven. Vi skal arbejde kraftigt for flere uddannede medarbejdere. Voksne nok — og uddannede voksne nok — omkring vores børn lægger grunden for øget trivsel senere.

At folkeskolen skal styrkes, ser et samlet byråd heldigvis ud til at være enige om. Og de nyeste PISA-resultater gør kun behovet endnu tydeligere. Vores forslag, som et stort flertal blev enige om i konstitueringsaftalen, er midler til to fagprofessionelle i alle timer i indskolingen. Det bør indføres i løbet af denne byrådsperiode og gøres med respekt for, at skolerne selv ved bedst, hvor ressourcerne gør mest gavn. Med dette budget bør vi tage et godt første skridt, så man kan mærke forandringen.

Et andet sted, der er afgørende for et godt børneliv, er gode fritidstilbud. Børn har brug for fællesskaber, som ikke bare er en forlængelse af skoledagen. Derfor vil vi heller ikke være med til at gøre klubberne til en spareøvelse ved at lægge dem ind under folkeskolerne.

Vores ældre skal mødes af varme hænder og kendte ansigter, ikke af skiftende vikarer i konstant hastværk. Derfor har vi konkrete forslag til at mindske personaleomsætningen, og foreslår at styrke uddannelses- og kompetencemulighederne, så vi kan tiltrække og fastholde dygtige medarbejdere til fremtidens ældreomsorg.

Når man år efter år sparer på socialområdet, nedprioriteres også små tiltag, som vi synes er vigtige. Derfor foreslår vi at genindføre stemmetræning til transkønnede aarhusianere. Et lille tilbud i den store økonomi, men for dem, det handler om, er det forskellen på at kunne bruge sin egen stemme i offentligheden eller ikke.

Et andet område som bidrager til mangfoldigheden i vores kommune, er en festival som Krop og Kærlighed. Den bringer os tættere sammen og bryder de mure ned, der kan være mellem generationer, kulturer og ståsteder. Særligt er det et sted for unge, der midt i alt ungdomsforvirringen, kan opleve at andre er mindst lige så forvirrede.

I forhold til besparelser lægges der nu op til endnu en grønthøster med et nyt navn og nye krav om at finde store besparelser på tværs. Det bør få alarmklokkerne til at ringe. Det er ikke den afskaffelse af fællesbidraget, som vi har aftalt.

Og når vi skal finde besparelser, skal vi passe på med at tro, at svaret altid er endnu en stor centralisering. Centralisering skal give mening for bedre at løse opgaven, men det betyder ikke automatisk, at tingene bliver billigere. Se bare på ejendomsområdet. Her er oplevelsen, at tingene er blevet langsommere og mere bøvlende, samtidigt med at det ser ud til at koste kommunen mere end før. Det betyder ikke, at vi aldrig skal samle opgaver. Selvfølgelig skal vi det. Men vi skal ikke blindt centralisere mere, bare fordi der står en besparelse i et regneark.

Klima og natur

Nogle vil være tilbøjelige til at slække på klimaambitionerne, når midlerne er få. Der er færre, der bemærker præcist, hvor meget mindre der fyres i Studstrupværket, end hvis børnehaven rykker længere væk. Men i SF slækker vi ikke på ambitionerne for klima og natur. Klimaforandringerne venter ikke på et bedre budgetår.

Vi har vedtaget ambitiøse klimamål i Aarhus, og vi har lovet aarhusianerne, at vi vil nå dem. Derfor skal vi fastholde klimaambitionerne og accelerere klimahandlingen — ikke sætte den i bero, mens vi venter på flere penge eller ny teknologi.

Og vi skal give naturen mere plads. Naturen er ikke bare pæn pynt. Den er en del af det gode liv i Aarhus. Vi har en jordfond, som vi skal bruge, og fylde op. I år foreslår vi desuden konkret at ændre anvendelsen af de landbrugsarealer, som kommunen allerede ejer. Det betyder mere vild natur, renere grundvand, mindre kvælstofudledning til bugten, og nye rekreative områder for alle aarhusianere. Vild natur og menneskeliv udelukker ikke hinanden. De hænger sammen.

På transportområdet skal vi skabe reel grøn mobilitet. Vi er glade for, at borgmesteren også vil have billigere billetter i den kollektive trafik. Det er grundlæggende et godt forslag. Men det kan ikke stå alene, og så stor en ændring skal indføres løbende, så det ikke går ud over resten af den offentlige transport. For hvis bussen kun kører én gang i timen, eller hvis ens stoppested nedlægges og man pludselig har en kilometer til det næste, så er billetens pris ikke det afgørende. Det afgørende er, om bussen kommer, og om den kommer til tiden. Derfor skal vi prioritere hyppige afgang og fremkommelighed for busserne sideløbende med billigere billetter. Det ene må ikke betale for det andet.

Og når vi leder efter finansiering, skal vi turde se på valg, som andre partier måske synes er mindre behagelige. Lavere hastighed på vejene er et af dem. Det reducerer støj, gør trafikken sikrere, og færre alvorlige ulykker betyder færre udgifter på social- og sundhedsområdet bagefter.

Fællesskab, kultur og demokrati

Velfærd er også de fælles steder, der gør en by til mere end bare et sted, vi bor. Bibliotekerne er efterhånden et af de få steder, hvor man kan gå ind af døren uden at skulle købe noget. Hvor børn kan opdage bøgerne. Hvor studerende kan finde den bog, der tilsyneladende ikke findes nogen steder på internettet. Hvor man som ældre eller socialt udsat kan få hjælp til at navigere i et stadigt mere digitalt samfund — eller bare få lov at være. Derfor vil vi styrke bibliotekernes materialekonto. Vi ser ikke bibliotekerne som flødeskum, men som lokal velfærd.

Og når mere og mere af kommunen bliver digital, skal vi have blik for, hvem vi gør os afhængige af. Derfor ønsker vi større digital handlefrihed og mere open source i Aarhus. Det handler om økonomi, men også om demokrati og sikkerhed.

Afslutning

Det bliver et svært budgetår. Netop derfor er det også et år, hvor vi må vise, hvad vi egentlig mener er vigtigst.

I SF prioriterer vi den nære kernevelværd. Vi prioriterer børnene, de unge og de ældre. Alle de steder, hvor velfærd er med til at skabe gode menneskeliv — det er den forebyggelse, der netop skal sikre, at færre får brug for hjælp senere. Tilsvarende prioriterer vi klima og natur. Vi skal leve op til ambitiøse mål for klimahandlingen. Vi skal have mange flere folk til at cykle og tage bussen. Og vi skal have mere vild natur!

Vi skal ikke køre grønthøsteren. Vi skal turde tage politiske valg, også når de er svære. Ikke bare når økonomien gør det nemt, men især når den gør det svært. Ikke bare i det her budget, men også i de kommende.

Det er det udgangspunkt, vi tager med ind i budgetforhandlingerne. Vi ser frem til at komme i gang!